

В. К. Чумаченко, А. М. Авраменко

Потапенко В'ячеслав Опанасович

ПОТАПЕНКО В'ячеслав Опанасович (21. 12. 1863(02. 01. 1864), с. Веселий Кут Херсонського пов. Херсонської губ., нині Баштанського р-ну Миколаївської обл. — 10. 08. 1937, м. Ростов-на-Дону, РФ) — письменник, актор, театральний режисер. Народився в українській дворянській родині козацького походження. Навчався в юнкерській школі в Санкт-Петербурзі. 1883—1900 — актор, драматург і режисер у трупах М. Кропивницького та М. Садовського. Друкуватися почав від 1885, писав українською та російською мовами ліричні вірші, байки, оперні лібрето. Автор майже 40-а п'єс, оповідань: «Чабан», «Чубатий», «Чарівниця», «Злодій», «Перша карна справа», «На нові гнізда» (про тяжку долю українців, які через Одесу морем переселялися на Далекий Схід) та ін. 1900—04 жив у Новоросійську (нині Краснодарського краю, РФ), де створив аматорську українську трупу, а від 1902 став провідним співробітником газети «Черноморское побережье», що регулярно висвітлювала культурне життя українців Чорноморської губ. і Кубанської обл. Від 1904 мешкав у Катеринодарі (нині Краснодар), працював у місцевому театрі, брав участь у створенні й був одним із керівників Кубанського товариства «Просвіта». У театральній і літературній діяльності постійно звертався до шевченкознавчої тематики. Як актор і режисер брав участь у шевченківських вечорах, зокрема 1906 у Катеринодарі поставив п'єсу «Назар Стодоля». 1906 очолив редакцію

газети «Новая заря», що була при ньому яскраво українофільською (заснована 1910), співпрацював із часописами «Заря», «Утро»; друкувався під псевдонімом Капитан Копейкин; неодноразово був заарештований за газетні фейлетони, де він критикував дії влади. Як редактор і фейлетоніст значну увагу приділяв інформаційному висвітленню щорічних шевченківських роковин, опублікував низку статей, присвячених проблемі увічнення пам'яті Т. Шевченка. Згодом відійшов від журналістики. У 1920-і рр. — драматург, режисер у театрах Краснодару, завідував українським педагогічним технікумом (1929). Член української секції Краснодарської асоціації пролетарських письменників. Заарештований 1931, незабаром звільнений. Пережив Голодомор 1932—33 на Кубані. Працював у Краснодарській міській лікарні. Заарештований 5 листопада 1936, за звинуваченням у проведенні контрреволюційної роботи і причетності до організації, що нібито готувала «підготовку теракту над вождем ВКП(б)», 8 серпня 1937 засуджений до розстрілу. Реабілітований 1958.

Рекомендована література

1. Орел В. Вячеслав Потапенко про Т. Шевченка // Маяк [Миколаїв]. 1975, 6 берез.;
2. Веленгурин Н. Ф. Вячеслав Потапенко. Новые страницы жизни // Веленгурин Н. Ф. Пути и судьбы: Лит. очерки. Краснодар, 1988;
3. Його ж. Капитан Копейкин: к 130-летию писателя В. Потапенко; новороссийский период писателя // Кубан. новости. 1993, 12 янв.;
4. Його ж. Жизнь и смерть Вячеслава Потапенко: былое // Кубан. курьер. 1994, 22 июня;
5. Чумаченко В. К. Казачья литературная Голгофа (кубанские писатели, историки и журналисты — жертвы политических репрессий) // Третьи кубан. лит.-истор. чтения: Мат. науч.-теор. конф. (доклады, науч. сообщения, публикации). Краснодар, 2001.

Бібліографічний опис:

Потапенко Вячеслав Опанасович / В. К. Чумаченко, А. М. Авраменко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. - Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-882223>

([докладніше](#)).